

Regelbunden tillsyn i Martin Koch-gymnasiet

Gymnasieskola

Gymnasiesärskola

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Hedemora kommun under våren 2009 och besökt Martin Koch-gymnasiet den 12-14 maj 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorerna för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 12 februari år 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Martin Koch-gymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. I Martin Koch-gymnasiet intervjuades rektorerna, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Martin Koch-gymnasiet

Tabell 1: Antal elever på Martin Koch-gymnasiet

Martin Koch-gymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	660
Gymnasiesärskola	15

Källa: Skolans egna uppgifter år 2009.

Utbildningen vid skolan omfattar elva nationella program: Barn- och fritidsprogrammet (BF) med inriktningarna fritid samt pedagogisk och social verksamhet, Elprogrammet (EC) med inriktningarna elteknik, Estetiska programmet (ES) med inriktningarna bild och formgivning samt dans, musik och teater, Fordonsprogrammet (FP) med inriktningarna personbilsteknik samt transport lastbil eller maskin, Handels- och administrationsprogrammet (HP) med inriktning handel och service, Hotell- och restau-

rangprogrammet (HR) med inriktning restaurang och måltidsservice, Hantverksprogrammet (HV) med inriktning möbelsnickeri, Industriprogrammet (IP) med den lokala och riksrekryterande inriktningen teknik och industri samt teknik och trä, Naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktningarna naturvetenskap, matematik och datavetenskap samt miljövetenskap, Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningarna ekonomi, media, kultur, samhällsvetenskap och språk samt Teknikprogrammet (TE) med inriktningen teknik och industri, profilerna datorteknik och teknikutveckling och design. Vid Martin Koch-gymnasiet finns Södra Dalarnas hockeygymnasium samt fotbollsgymnasium som innebär att idrottare inom dessa sporter erbjuds möjlighet att kombinera idrott och studier då de inom ramen för det individuella valet har specialidrott. Elever kan kombinera studier på samtliga program med denna möjlighet. Dessutom har Martin Koch-gymnasiet det individuella programmet (IV) som först och främst förbereder elever för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Vidare finns gymnasiesärskolan som erbjuder de nationella programmen Estetiska programmet, Hantverksprogrammet med inriktning trä, Hotell- och restaurangprogrammet samt Individuella programmet. Vid inspektionstillfället går dock samtliga elever på Individuella programmet. I kommunen finns även elever som studerar på gymnasiesärskolans nationella program förlagda i närgränsande kommuner.

Verksamheten vid Martin Koch-gymnasiet bedrivs inom ett begränsat geografiskt område i centralorten Hedemora, med lokaler för undervisning i yrkesämnena en kort promenad bort. I dessa lokaler bedrivs även undervisningen i gymnasiesärskolan samt IV-programmet.

Skolans lärare är huvudsakligen organiserade i ämneslag, men en översyn av organisationen har påbörjats inför läsåret 2009/10 för att lärarna också ska ha en tillhörighet i programarbetslag. Många lärare undervisar på flera program.

Eleverna kommer huvudsakligen från Hedemora men det finns också elever från angränsande kommuner. Skolans profiler är internationalisering, miljö, idrott och specialidrott samt elevdemokrati. Arbetet med de två förstnämnda profilerna är organiserat och leds av tema- och projektarbetslag. På skolan finns ett gymnasieråd med elevmajoritet, se även avsnitt 1.4.2.

Skolan leds av två rektorer där den ena tillika är gymnasiechef. Denne har övergripande budgetansvar samt ansvarar för nio nationella gymnasieprogram medan den andra rektorn är rektor för två av de nationella gymnasieprogrammen samt eleverna på IV-programmet och gymnasiesärskolan.

Ungdomar från andra länder som är nyanlända i kommunen skrivs in på Martin Koch-gymnasiet som IV-elever men undervisas på Medborgarskolan eller i Lärcentrum. Dessutom finns elva elever inskrivna på IV-programmet från annan ort som bor på behandlingshem och som får sin undervisning av lärare i anknytning till sitt boende.

Bedömningar

Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 2: Resultatmått för elever som fick slutbetyg respektive läsår

	Martin Koch-gymnasiet					Kommun- grupp ¹	Riket	
	2004	2005	2006	2007	2008		Fristående skolor	Kommunala skolor
Barn- och fritidsprogrammet (BF)								
Genomsnittlig betygspoäng	12,0	11,5	..	12,1	14,8	13,4	14,4	12,7
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	..	..	..	..	88	93	84

¹ Uppgifter baserade på samtliga kommunala skolor i kommungruppen

4 (24)

Elprogrammet (EC)								
Genomsnittlig betygspoäng	12,9	13,5	12,5	13,2	12,8	12,1	12,0	12,2
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	..	..	..	..	..	87	78	89
Estetiska programmet (ES)								
Genomsnittlig betygspoäng	13,9	15,0	15,0	14,1	14,0	14,6	15,1	14,9
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	94	100	93	92	89	90	91	91
Fordonsprogrammet (FP)								
Genomsnittlig betygspoäng	10,9	11,2	10,7	10,8	10,9	11,6	11,7	11,6
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	..	..	..	..	92	82	85	83
Handels- och administrationsprogrammet (HP)								
Genomsnittlig betygspoäng	13,3	12,1	12,5	14,4	13,3	13,2	12,9	12,8
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	59	77	91	..	86	84	82

Hantverksprogrammet (HV)								
Genomsnittlig betygspoäng	.	.	.	.	..	12,6	14,2	14,1
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	.	.	.	.	..	79	95	92
Hotell- och restaurangprogrammet (HR)								
Genomsnittlig betygspoäng	11,9	12,1	13,4	13,2	14,1	13,1	12,9	12,8
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	83	86	..	100	100	88	88	84
Industriprogrammet (IP)								
Genomsnittlig betygspoäng	11,2	12,8	11,1	11,1	9,9	11,7	14,7	11,7
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	..	..	92	..	..	74	93	78
Naturvetenskapsprogrammet (NV)								
Genomsnittlig betygspoäng	17,4	15,8	15,3	15,1	17,0	16,2	16,6	16,2
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	87	100	100	100	97	95	96

6 (24)

Samhällsvetenskapsprogrammet (SP)								
Genomsnittlig betygspoäng	14,4	14,4	15,0	14,5	14,4	14,8	15,1	14,7
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	85	85	94	83	96	94	91	92
Teknikprogrammet (TE)								
Genomsnittlig betygspoäng	15,9	16,6	13,9	13,8	15,6	14,2	13,7	14,0
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	100	..	92	..	100	92	89	90
Totalt								
Genomsnittlig betygspoäng	14,0	13,9	13,9	13,8	14,1	14,1	14,2	14,0
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	92	86	92	88	94	91	88	89

Källa: Skolverkets nationella statistik

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan på grund av statistiksekretess inte visas

Kommentar och bedömning:

Av tabell 2 framgår att skolans genomsnittliga betygspoäng ligger i paritet med både glesbygdskommuner och riket mellan åren 2004 till 2008. Andel elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier år 2008 är 94 procent vilket är strax över genomsnittet både för glesbygdskommuner och för riket. De enskilda programmens resultat varierar och ligger både i nivå med, under eller över genomsnittet för riket. Noteras kan Industriprogrammet som avviker med ett betygssnitt 1,8 poäng under rikets genomsnitt. Enligt rektorena beror Industriprogrammets svaga resultat på att riksintaget medfört krav på fortsättningskurser som exempelvis matematik B, vilket annars inte är obligatoriskt på Industriprogrammet.

Skillnaden i betygspoäng år 2008 mellan flickor och pojkar är 1,4 poäng då flickorna i genomsnitt har 14,8 poäng medan pojkarna har 13,4 poäng. Skillnader i pojkar och flickors resultat är inte analyserade av skolledningen och inga specifika åtgärder är vidtagna. Ovanstående resultat gäller elever med slutbetyg.

Andel elever med slutbetyg efter fyra år var 63 procent läsåret 2007/08, att jämföras med genomsnittet för riket som är 76 procent. I den nationella statistiken för läsåret 2007/08 framgår att det finns skillnader i andel studieavbrott mellan flickor och pojkar. Av flickorna har 69 procent ett slutbetyg efter fyra år medan andel pojkar med slutbetyg efter fyra år är 57 procent.

Andel elever som har reducerat program har minskat från 26 procent år 2004 till 12 procent år 2008. Andel elever som har reducerat program i riket är 4 procent. Procentuellt är andelen elever med reducerat program i Martin Koch-gymnasiet störst på Industriprogrammet.

Resultaten för elever i gymnasiesärskolan återfinns inte i skolans kvalitetsredovisning men lärarna uppger vid tillsynen att samtliga elever når sina individuella mål, se vidare avsnitt 3.4.2.

Läsåret 2007/08 fanns totalt under läsåret 87 elever inskrivna på det Individuella programmet. Av dessa studerade 33 elever ett eller flera av ämnena svenska, engelska eller matematik på grundskolenivå. Av dessa fick 20 elever avgångsbetyg från grundskolan, d.v.s. 61 procent av eleverna. Kunskapsresultat för eleverna som går på skolans IV-program återfinns inte i skolans kvalitetsredovisning, däremot analyseras resultatet i de olika läroplanerna, se vidare avsnitt 3.4.2.

Skolinspektionen bedömer att det finns utrymme för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Åtgärder behöver vidtas för att öka andelen elever som fullföljer sin utbildning inom fyra år. Skolinspektionen bedömer också att analysen av skolans resultat för samtliga elever, exempelvis skillnader mellan pojkar och flickors resultat, behöver utvecklas. Se även avsnitt 3.4.1.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla kurser/ämneseområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering

Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94), avsnitt *Bedömning och betyg*, ska läraren fortlöpande ge varje elev information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna.

Från elever och lärare framkommer uppgifter om att omdöme/betygssamtal ges av flera lärare strax före betygssättning. Eleverna har dock möjlighet att på eget initiativ efterfråga information om sin kunskapssituation av lärarna under kursens gång.

Skolinspektionen bedömer att sådan information ska ges av lärare fortlöpande under kursernas gång och inte vara beroende av elevernas initiativ. Informationen behöver ges i rimlig tid före betygssättning så att eleverna kan påverka sina studieresultat. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se över sina rutiner för hur information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna ges.

1.2.2 Varje elev ges minst en gång per termin ett utvecklingssamtal där man med den individuella studieplanen som grund ger en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation/skolsituation.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering

Minst en gång per termin ska rektorn, enligt 7 kap. 19 § gymnasieförordningen, se till att eleven ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation i form av ett utvecklingssamtal, som ska genomföras med den individuella studieplanen som grund.

Under tillsynen framkommer att elever i Martin Koch-gymnasiet inte har erbjudits utvecklingssamtal varje termin. Utvecklingssamtal ges i huvudsak enbart i årskurs 1. För övriga årskurser har elever fått information om att de kan be om ett utvecklingssamtal men att detta är frivilligt. Lärare uppger också att utvecklingssamtal kan ges på lärarinitiativ om behov finns.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se till att alla elever får sin rätt till ett utvecklingssamtal tillgodosedd.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	Ej relevant	

1.3.2 Lärarna utgår vid bedömning och betygssättning från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygs katalog förs enligt författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens strävansmål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola		X

Motivering

Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) anger mål att sträva mot inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Mål att uppnå uttrycker vad eleverna minst ska ha uppnått när de lämnar skolan. Av gymnasieförordningen framgår dessutom att det för var och ett av de nationella programmen finns programmål som regeringen fastställer. Programmål ska garantera att programmets olika delar hänger samman och bildar en helhet. Dess uppgift är att sätta in kurserna i ett sammanhang och markera att kärn- och karaktärsämnen hänger ihop. Det är skolans och skolhuvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå dessa mål.

Vid intervjuer framkommer att kunskapssynen och synen på lärandet i Martin Koch-gymnasiet huvudsakligen speglar det som uttrycks i läroplanen och kursplanerna men det finns enligt Skolinspektionens bedömning alltför stora variationer beroende på program, lärare och ämne. Intervjuer med såväl lärare och skolledning som elever visar att det finns skillnader i exempelvis elevernas kunskap om såväl läroplanens som programmets och kursplanernas mål. Tillsynen visar också att kursplanerna för gymnasiesärskolans elever inte är nedbrutna i mål som eleverna känner till. Stort fokus läggs av lärarna på elevernas sociala utveckling. För gymnasieskolans elever presenteras oftast kursplanernas mål i början av kurserna men följs sedan inte upp. Det varierar mellan lärare och ämne huruvida målen är nedbrutna och om eleverna känner till dessa.

När elever och lärare inte i varje program och kurs gör en gemensam tolkning av målen i läroplanen, kursplanernas mål eller programmål får eleverna inte ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vidare uppvisar undervisningen skillnader i samverkan mellan olika ämnen, vilket innebär att samtliga elever inte ges den möjlighet till helhetsperspektiv som ett flertal av programmålen tydligt förordar. Skolinspektionen bedömer att skolan bättre behöver följa upp att verksamheten utvecklas så att den svarar mot uppställda mål.

Tillsynen visar också att det finns brister i lärarnas tolkning av kursplanerna och betygskriterierna. Exempelvis uppger en lärare att eleverna i kursen Idrott och hälsa A måste klara en orienteringsbana på en viss tid för att få högsta betyget MVG. Elever uppger också att de får betyg utifrån hur många procent rätt de har på proven eller antal rätt i kompendiet/läroboken i vissa kurser samt att prov för vissa lärare betygssätts högre än uppsatser och inlämningsuppgifter.

Skolinspektionen påpekar att det inte finns kvantifierade betygskrav i kursplanernas betygskriterier som stöder en betygsbedömning enligt ovan och inte heller krav på en viss form av redovisning av kunskap. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra arbetet för att säkerställa en likvärdig och rättvis betygsättning. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att detta arbete innefattar såväl gemensamma kärnämneskurser som karaktärsämneskurser.

1.4.2 Eleverna har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering

Av 5 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Av läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitt *Skolans värdegrund och uppdrag*, framgår bl.a. följande: Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevers förmåga och vilja att ta personligt ansvar. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers rätt till inflytande och påverkan. Av Lpf 94, avsnitt *Rektors ansvar*, framgår att rektorn har ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och ta ansvar för sina studieresultat förutsätter enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Dessutom ska de demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar omfatta alla elever. Vidare ska läraren utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärning och sitt arbete i skolan. Skolinspektionen vill i detta sammanhang hänvisa till vad som skrivs ovan om elevernas kunskap om de nationella målen för utbildningen.

Den regelbundna tillsynen visar att det finns för stor skillnad i elevers vetskap om målen beroende på program, ämne och lärare. Det är i alltför många äm-

nen/kurser läraren eller läromedlet som styr undervisningen. Det finns därmed också elever som inte vet vad de kan ta ansvar för och ha inflytande över. Skolan behöver därför utveckla sitt arbete mot de nationella målen och riktlinjerna för utbildningen. Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver öka elevernas kännedom om de nationella målen för utbildningen för att därigenom också förbättra elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning, oberoende av program, lärare och ämne.

Det är, enligt läroplanen, skolans ansvar att varje elev som slutfört sin gymnasieutbildning har förutsättningar för att delta i demokratiska beslutsprocesser. Enligt gymnasieförordningen 4 kap. 3–4 §§ ska klassråd hållas för alla elever som följer ett nationellt eller specialutformat program.

I Martin Koch-gymnasiet finns för alla klasser tid inlagd för klassråd inom ämnestiden på schemat. Tillsynen visar att flera klasser inte genomför detta därför att det i dessa klasser är enbart elevernas ansvar att se till att det finns frågor att diskutera, annars ställs klassrådet in. Skolinspektionen vill i detta sammanhang understryka att det, enligt läroplanen, är skolans ansvar att varje elev som har slutfört gymnasieskolan ska ha förutsättningar att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetsliv. Det kan således inte bara vara elevernas ansvar att klassråd kommer till stånd. Varje klass är tänkt att ha representanter i skolans gymnasieråd som träffas en gång per månad och där också rektorn samt ytterligare två vuxna deltar. Flera klassers saknar dock representanter i gymnasierådet och deltar därmed inte i det elevdemokratiska arbetet. Skolan har även andra former för elevmedverkan såsom programråd. Enligt skolledningen är programråden för närvarande dock inte aktiva. Skolledningen arbetar för att finna nya former för programråden samt även nya former för gymnasierådets arbete.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver utveckla arbetet med att ge alla elever inflytande över verksamheten.

1.4.3 Skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande. Eleverna i gymnasiesärskolan utvecklar sin självkännedom och sin förmåga till individuell studieplanering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna och med det omgivande samhället för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering
Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) avsnitt <i>Kunskaper, Riktlinjer</i> ska lärare samverka med andra lärare i arbetet att nå utbildningsmålen. Vid tillsynen framkommer att lärare på Martin Koch-gymnasiet efterlyser möjligheter till fler pedagogiska diskussioner. Tillsynen visar också att det finns svårigheter för yrkes- och teorilärare att samverka, bland annat beroende på att skolan har flera lokaler vilket försvårar möjligheterna för de olika ämneslagen att träffas. Skolinspektionen bedömer att skolans lärare behöver ges ökade möjligheter att samverka, inte minst mot bakgrund av bedömningarna i avsnitt 1.4.1 och 1.4.2.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering
Läraren ska, enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) avsnitt <i>Kunskaper</i>, utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Vid tillsynen framkommer att det finns goda exempel på att skolan anpassar undervisningen efter elevernas individuella förutsättningar och behov. Skolan har exempelvis arbetat med att anpassa antalet undervisningstimmar i engelska

för att möta elevernas olika behov. Men tillsynen visar också att det förekommer att undervisningen i hög grad är utformad på samma sätt för alla elever i en undervisningsgrupp. Brister finns också i skolans förmåga att ge ytterligare utmaningar och utveckling för de elever som lyckas väl i kurserna. Elever från flera intervjugrupper uppger vid besöket att det är vanligt att när elever är färdiga med en uppgift får de ledigt resten av lektionen.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i högre grad behöver anpassas till den enskilde elevens behov och förutsättningar.

1.5.2 Särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren stimulera, handleda och stödja eleven och ge särskilt stöd till elever med svårigheter. En elev ska enligt gymnasieförordningen 8 kap. 1 § ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd.

Vid Martin Koch-gymnasiet erbjuds elever i behov av särskilda stödinsatser stöd i form av tekniska hjälpmedel och/eller specialpedagogiskt stöd. I övrigt erbjuds eleverna stödinsatser i framför allt i matematik, svenska och engelska men särskilt stöd erbjuds även i andra ämnen som exempelvis kemi. Vid intervjuer framkommer dock att det råder en oklarhet om huruvida alla elever i behov av särskilt stöd i alla ämnen verkligen identifieras och ges detta.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver säkerställa att alla elever får det stöd de är i behov av i enlighet med kraven i författningarna.

Enligt 8 kap. 5 § gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

På Martin Koch-gymnasiet ges inte studiehandledning på modersmålet.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att studiehandledning ges enligt författningarna.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering
Enligt 8 kap. 1 a § gymnasieförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan vara i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn enligt gymnasieförordningen se till att behovet utreds. Om utredningen visar att en elev behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Tillsynen visar att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever som är i behov av särskilt stöd. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del redovisas åtgärder och metoder samt när uppföljning och utvärdering ska ske. Där emot framkommer inte elevernas behov i förhållande till kursplanernas uppnåendemål. Skolinspektionen bedömer att innehållet i åtgärdsprogrammen behöver förbättras samt att åtgärdsprogram ska skrivas för alla elever i behov av särskilt stöd. Se även Skolverkets Allmänna råd För arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

1.5.4 Skolans individuella program förbereder först och främst eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program och följer en fastställd plan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola		X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska bl.a. en plan mot kränkande be-

handling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionen har granskat Martin Koch-gymnasiets likabehandlingsplan. Gymnasiesärskolans verksamhet är inte urskiljbar i planen. Vidare är inte planen känd bland eleverna inom vare sig gymnasiesärskolan eller gymnasieskolan.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta en plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot gällande föreskrifter.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering

Enligt 5 kap. 2 § gymnasieförordningen får en elev som har ett annat språk än svenska som modersmål läsa svenska som andraspråk som kärnämne i stället för svenska, om eleven behöver och önskar det. En sådan elev kan enligt 19 §

läsa svenska inom ramen för sitt individuella val.

Svenska som andraspråk erbjuds inte som eget ämne på Martin Koch-gymnasiet utan ges som stöd i ämnet svenska.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att eleverna erbjuds svenska som andraspråk enligt författningarna.

Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven ska, enligt 5 kap. 7 § gymnasieförordningen, eleven få undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning).

Tillsynen visar att modersmålsundervisning inte erbjuds på Martin Koch-gymnasiet.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att eleverna erbjuds modersmålsundervisning enligt författningarna.

3.1.3 Skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	Ej relevant	

3.1.4 Skolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola		X

Motivering

Enligt 2 kap. 14-17 §§ gymnasieförordningen ska en lokal kurs ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. En lokal kurs får inte ersätta kurser i kärnämnen eller de kurser i karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program eller finns inom en nationellt fastställd inriktning. En lokal kurs ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Kursplaner liksom betygskriterier för lokala kurser ska fastställas av styrelsen för utbildningen. Av en sådan kursplan ska framgå dels kursens mål, dels den kunskapsnivå som alla elever minst ska ha uppnått vid kursens slut. Betygskriterierna preciserar vilka kunskaper som en-

ligt kursplanen krävs för att eleven ska få något av betygen Godkänd, Väl godkänd respektive Mycket väl godkänd.

Skolinspektionen vill framhålla att lokala kurser kan ha vissa negativa konsekvenser för eleven. En elev som har betyg i en lokal kurs kan inte göra prövning i kursen i en annan kommun. Vidare vill Skolinspektionen uppmärksamma skolan på det nya meritvärderingssystem som träder ikraft år 2010 vid ansökan till universitet och högskolor och som berör de elever som börjar gymnasieskolan 2007. En konsekvens av denna förändring kan bli att endast nationella kurser kommer att ge meritpoäng. För elevens rättsäkerhet bör därför utformningen av de nationella kursplanerna så långt som möjligt följas.

Tillsynen visar att bland Martin Koch-gymnasiets lokala kurser finns kurser som inte lever upp till författningarnas krav. Exempelvis erbjuds Specialidrott SC1507 (100 poäng) vars mål till stora delar sammanfaller med målen i Specialidrott A SC1201 (100 poäng). Vidare finns exempelvis Formgivning, Design FOG 1501 (50 poäng) vars mål till vissa delar sammanfaller med Formgivning A FOG 1203 (100 poäng).

Skolinspektionen bedömer därför att Martin Koch-gymnasiet behöver se över sina lokalt fastställda kursplaner så att dessa överensstämmer med författningarnas krav.

3.1.5 Skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	

3.1.6 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering och förberedelse för arbete, boende och fritid i vuxenlivet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

3.1.7 Utbildningen är avgiftsfri för eleverna med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering

Enligt 5 kap. 21 § skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri. I verksamheten får förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Vid intervjuer framkommer att i kursen Natur och friluftsliv har elever betalat 500 kronor för ridning. Enligt lärare så hade eleverna själva röstat för att detta moment skulle ingå i kursen. Av intervjuer framkommer också att elever som inte medverkat på grund av kostnaden riskerade lägre betyg i och med att momentet var obligatoriskt.

Skolinspektionen påpekar att elever inte kan rösta bort kravet på att utbildningen ska vara avgiftsfri. Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte är avgiftsfri vilket måste åtgärdas.

3.1.8 Ungdomar tas emot i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasiesärskola		X

Motivering

Enligt 6 kap. 7 § skollagen har ungdomar rätt att efter skolpliktens upphörande tas emot i gymnasiesärskolan i utbildning som är avsedd att påbörjas fram till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år, om styrelsen för sarskolan i hemkommunen bedömt att de inte kan gå i gymnasieskolan därför att de är utvecklingsstörda.

På Martin Koch-gymnasiet finns elev som är inskriven på gymnasieskolans IV-program och studerar enligt gymnasiesärskolans kursplaner. Detta trots att eleven inte är mottagen i sarskolan.

Skolinspektionen bedömer att det inte är godtagbart att elever läser enligt gymnasiesärskolans kursplaner utan att vara mottagna i sarskolan. Detta behöver åtgärdas.

3.1.9 Kommunen erbjuder elever inom gymnasiesärskolan ett urval av olika program och antalet platser på programmen anpassas med hänsyn till elevernas önskemål.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasiesärskola	X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans lärare/pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

3.2.2 Rektorerna har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorerna håller sig förtrogna med det dagliga arbetet och tar som pedagogiska ledare det övergripande ansvaret för att utbildningen/verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola	X	
Gymnasiesärskola	X	

3.3.2 Rektorerna fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola		X

Motivering

Enligt 8 kap. 1a § gymnasieförordningen har rektor ett särskilt ansvar för att bl.a. elevvården utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den särskilda hjälp de behöver.

På Martin Koch-gymnasiet har de två rektorerna gjort en arbetsfördelning som innebär att ansvaret för de nationella programmen ligger på den ena rektorn, tillika gymnasiechef, medan ansvaret för elevvården ligger under den andra rektorn. Detta innebär bl.a. att ansvarig rektor oftast inte deltar vid elevvårdskonferenser utan har delegerat uppgiften att fatta beslut angående elevers rätt till särskilt stöd till den andre rektorn. Vidare är det oklart för eleverna vem som är deras rektor. Flera elever uppger för Skolinspektionen att de har två rektorer.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver klargöra för eleverna vem som är deras rektor och att den som är elevens rektor också deltar i elevvårdskonferensen.

Enligt 6 kap. 7 § skollagen har ungdomar rätt att efter skolpliktens upphörande tas emot i gymnasiesärskolan i utbildning som är avsedd att påbörjas fram till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år, om styrelsen för särskolan i hemkommunen bedömt att de inte kan gå i gymnasieskolan därför att de är utvecklingsstörda.

Enligt kommunens delegationsordning är beslut om elevs studiegång i gymnasiesärskolan delegerat till gymnasiechef/rektor. Tillsynen visar att det oklart vem som fattar dessa beslut.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att beslut fattas enligt författningarnas krav.

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola	X	

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) avsnitt <i>Rektors ansvar</i> måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Varje skola ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga i arbetet med att nå de nationella målen, utveckla arbetsprocesser, bedöma resultat och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Vid den regelbundna tillsynen framkommer flera goda exempel på kvalitetsarbete, som exempelvis arbete med att analysera enkätsvar om normer och värden, men Skolinspektionen bedömer att det brister i samverkan mellan olika lärargrupper i verksamheten och att det saknas en gemensam bild hos lärarna att utgå ifrån i det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan saknar således delvis ett kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete som genomsyrar hela skolans verksamhet. Skolledningen uppger att på grund av flera års ledarskapsturbulens samt ett för närvarande underdimensionerat ledarskap har rektorena tvingats prioritera att få stabilitet i verksamheten och att lösa akuta problem före det systematiska kvalitetsarbetet. Utiifrån de brister som tillsynen visar inom bland annat individanpassning, särskilt stöd och elevernas möjlighet till inflytande bedömer Skolinspektionen att skolan inte bedriver ett tillräckligt systematiskt kvalitetsarbete med inriktning mot de nationella målen. Rektorena behöver förstärka sitt övergripande ansvar för att säkerställa att eleverna får en likvärdig utbildning och att verksamheten inriktas mot nationella mål. Åtgärder behöver därför vidtas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Gymnasieskola		X
Gymnasiesärskola		X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska tas fram under medverkan av personal, elever och vårdnadshavare. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18). Skolans kvalitetsredovisning uppfyller till många delar författningarnas krav men har vissa brister. Gymnasiesärskolans och IV-programmets resultat redovisas inte. Det finns inte heller någon redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av planen mot kränkande behandling. De studerande har inte varit delaktiga i arbetet med att ta fram kvalitetsredovisningen. Vidare visar tillsynen att personalen inte uppfattar kvalitetsredovisningen som ett instrument för det lokala utvecklingsarbetet. Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav, vilket behöver åtgärdas.

Stockholm den 12 november 2009

Jane Åslund

Ann-Christin Hartman

Lennart Andersson